

Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα

Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής

Δεύτερη Ετήσια Έκθεση

Δεκέμβριος 2014

Εισαγωγή

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής, στο εξής αναφερόμενη ως η Επιτροπή, συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 4 του Ελληνικού Στατιστικού Νόμου (Ν. 3832 της 9^{ης} Μαρτίου 2010, όπως έχει τροποποιηθεί). Ο Νόμος ορίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να αποτελείται από πέντε μέλη ως ακολούθως:

- α) Ένα μέλος που υποδεικνύεται από τη Βουλή των Ελλήνων,
- β) Ένα μέλος που υποδεικνύεται από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat),
- γ) Ένα μέλος που υποδεικνύεται από τον Ευρωπαϊκό Συμβουλευτικό Φορέα για τη Διακυβέρνηση στον Τομέα της Στατιστικής (ESGAB),
- δ) Ένα μέλος που υποδεικνύεται από την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ESSC) και
- ε) Ένα μέλος που υποδεικνύεται από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην Επιτροπή χωρίς ψήφο.

Έργο της Επιτροπής, όπως ορίζεται στο Νόμο, είναι να καταρτίσει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των Αρχών 1 έως 6 του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα. Η έκθεση υποβάλλεται στη Βουλή των Ελλήνων, αφού ενημερωθεί σχετικά ο Ευρωπαϊκός Συμβουλευτικός Φορέας για τη Διακυβέρνηση στον Τομέα της Στατιστικής και δημοσιοποιείται μετά την υποβολή της στη Βουλή.

Σύμφωνα με το Νόμο και αφού είχε συμβουλευτεί τους διαφόρους φορείς που υποδεικνύουν τα μέλη, ο Υπουργός Οικονομικών εξέδωσε τον Ιανουάριο του 2013 Απόφαση (Αρ. Πρωτ. Δ6Α1001384ΕΞ2013, όπως έχει τροποποιηθεί), με την οποία συγκροτείται η Επιτροπή και ορίζονται τα πέντε μέλη για τη διετή περίοδο 2013-2014. Πληροφορίες για τα μέλη που έχουν ορισθεί παρατίθενται στο Παράρτημα 1. Κατά την πρώτη σύσκεψη τον Φεβρουάριο του 2013, τα μέλη εξέλεξαν τον κ. Gerry O'Hanlon, πρώην επικεφαλής της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιρλανδίας και μέλος της Επιτροπής το οποίο έχει υποδειχθεί από το ESGAB, ως Πρόεδρο, και συμφώνησαν ότι η κα Χριστίνα Καραμιχαλάκου από την ΕΛΣΤΑΤ θα ενεργήσει ως Γραμματέας της Επιτροπής.

Κατά τη σύσκεψη του Φεβρουαρίου 2013 η Επιτροπή αποφάσισε να περιορίσει την πρώτη της έκθεση μόνο στην εξέταση της ΕΛΣΤΑΤ και οι άλλες στατιστικές αρχές καθώς και η λειτουργία του στατιστικού συστήματος στο σύνολό του να εξετασθούν στη δεύτερη έκθεσή της, το 2014. Η πρώτη έκθεση ολοκληρώθηκε και δημοσιοποιήθηκε σύμφωνα με το Νόμο το

Σεπτέμβριο του 2013.¹ Ακολούθως, επισκοπώντας την προσέγγισή της για τη δεύτερη έκθεσή της, η Επιτροπή αποφάσισε ότι η έκθεση θα αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος θα κάνει ανασκόπηση της έκθεσης του 2013 που αφορά την ΕΛΣΤΑΤ υπό το φως των εξελίξεων που έλαβαν χώρα μετά το Σεπτέμβριο του 2013, ενώ το δεύτερο μέρος θα παρέχει μία πρώτη εξέταση της εφαρμογής των Αρχών 1 έως 6 του ευρύτερου Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (ΕΛΣΣ). Σε σχέση με το τελευταίο, η Επιτροπή αποφάσισε να περιοριστεί σε μία στρατηγική επισκόπηση του συστήματος στο σύνολό του, προκειμένου να αποφύγει την αλληλοεπικάλυψη με την αναλυτική Επιθεώρηση Ομοτίμων (Peer Review) του ΕΛΣΣ, η οποία είχε προγραμματιστεί για το τέλος του 2014, ως μέρος του ευρύτερου ευρωπαϊκού προγράμματος τέτοιων επιθεωρήσεων των στατιστικών συστημάτων των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή συνεδρίασε τρεις φορές κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2014. Η πρώτη σύσκεψη πραγματοποιήθηκε από 14 έως 16 Ιουλίου και περιελάμβανε μία λεπτομερή εξέταση των εξελίξεων μετά την ολοκλήρωση της πρώτης της έκθεσης το Σεπτέμβριο του 2013 και επίσης μία πρώτη συζήτηση με τους εκπροσώπους από τα τρία Υπουργεία που είχαν επιλεγεί να περιληφθούν στην Επιθεώρηση Ομοτίμων (Peer Review) του ΕΛΣΣ.² Κατά τη δεύτερη σύσκεψη, στις 3 και 4 Νοεμβρίου, συνεχίστηκαν οι συζητήσεις με την ΕΛΣΤΑΤ και τα τρία Υπουργεία. Σε αυτή τη σύσκεψη, η Επιτροπή συναντήθηκε επίσης με ανώτερα στελέχη από το Γραφείο του Πρωθυπουργού και το Υπουργείο Οικονομικών και ξεχωριστά με στελέχη από τους εταίρους του οικονομικού προγράμματος προσαρμογής (το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Επιτροπή της Ε.Ε.). Ο σκοπός της τελευταίας συνάντησης ήταν να ακούσει η Επιτροπή τις απόψεις αυτών των φορέων ως εκπροσώπων σημαντικών διεθνών χρηστών των στατιστικών της ΕΛΣΤΑΤ και του ΕΛΣΣ. Η Επιτροπή απηύθυνε στην Τράπεζα της Ελλάδος πρόσκληση για συνάντηση και εκφράζει την απογοήτευση της που η Τράπεζα δεν μπόρεσε να αποδεχθεί την πρόσκληση. Η δεύτερη ετήσια έκθεση της Επιτροπής υιοθετήθηκε επίσημα κατά την τρίτη συνάντησή της, στις 30 Δεκεμβρίου 2014.

Μέρος 1: Εξέταση της Πρώτης Έκθεσης της Επιτροπής

Αρχή 1 – Επαγγελματική Ανεξαρτησία

Η επαγγελματική ανεξαρτησία των στατιστικών αρχών από άλλες πολιτικές, ρυθμιστικές ή διοικητικές υπηρεσίες και φορείς, καθώς και από φορείς του ιδιωτικού τομέα, διασφαλίζει την αξιοπιστία των ευρωπαϊκών στατιστικών.

Στην πρώτη της έκθεση η Επιτροπή επαίνεσε την Ελληνική Κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο για το εύρος των θεσμικών και οργανωτικών μέτρων που τέθηκαν σε εφαρμογή και που

¹ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-codepractice>

² Τα τρία Υπουργεία που επιλέχθηκαν να περιληφθούν στην Επιθεώρηση Ομοτίμων (Peer Review) του ΕΛΣΣ ήταν: το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης και το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

στηρίζουν την επαγγελματική ανεξαρτησία και κατ' επέκταση ένα αξιόπιστο εθνικό στατιστικό σύστημα. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν ειδικότερα: το Νόμο 3832 της 9^{ης} Μαρτίου 2010 για το Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα (ΕΛΣΣ), όπως ισχύει, και τη σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) ως Ανεξάρτητη Αρχή και τη Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές που υπογράφηκε από την Κυβέρνηση το Φεβρουάριο του 2012, αφού είχε εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και κατοχυρωθεί με το Νόμο 4051/2012. Εντούτοις, η Επιτροπή τόνισε ότι οι νομικές και οργανωτικές διευθετήσεις από μόνες τους δεν είναι επαρκείς για να διασφαλίσουν την επίτευξη της επαγγελματικής ανεξαρτησίας στην πράξη. Αντί αυτού, η Επιτροπή υποστήριξε ότι τέτοιες διευθετήσεις «πρέπει να συνοδεύονται από μία ευρύτερη αποδοχή, στο πλαίσιο της υπάρχουσας νοοτροπίας, και μία ευρύτερη κατανόηση μεταξύ των πολιτικών, των στελεχών της διοίκησης, των μέσων ενημέρωσης και γενικά της κοινής γνώμης σχετικά με το τι πραγματικά συνεπάγεται η επαγγελματική στατιστική ανεξαρτησία στην πράξη». Η Επιτροπή είχε την άποψη ότι η Ελλάδα είχε να διανύσει σημαντική απόσταση για την επίτευξη ενός τέτοιου ευνοϊκού εξωτερικού περιβάλλοντος και ασφαλώς υπολείπεται από αυτό που θα μπορούσε να θεωρηθεί βέλτιστη πρακτική σε άλλες χώρες. Η Επιτροπή έκανε ορισμένες συστάσεις σχετικά με την επείγουσα ανάγκη να διευθετηθούν ορισμένες από αυτές τις ελλείψεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την ανάγκη να έχουν σύντομη κατάληξη οι συνεχιζόμενες και μακροσκελείς δικαστικές διαδικασίες κατά του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ και δύο ανώτερων στελεχών της Αρχής σχετικά με το φερόμενο φούσκωμα σε συμφωνία με τη Eurostat των στοιχείων του δημοσιονομικού ελλείμματος του 2009. Προς μεγάλη της λύπη η Επιτροπή αναφέρει ότι δεν υπάρχει βελτίωση στη γενική κατάσταση και οι πρόσφατες εξελίξεις των δικαστικών διαδικασιών και κάποιων άλλων θεμάτων αποτελούν μία σοβαρή επιδείνωση όταν ειδωθούν από την πλευρά της διασφάλισης της παρούσας και ίσως, πιο σημαντικά, της μελλοντικής επαγγελματικής ανεξαρτησίας και αξιοπιστίας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και της ΕΛΣΤΑΤ.

Αναφορικά με τις δικαστικές διαδικασίες, η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι ο αρχικός Ανακριτής στον οποίο ανατέθηκε η υπόθεση, συμπέρανε τον Ιούλιο του 2013 ότι η υπόθεση πρέπει να μπει στο αρχείο, με άλλα λόγια να μη συνεχιστεί. Εντούτοις, μετά από κάποιες ενστάσεις από πολιτικές ομάδες και άλλες ομάδες συμφερόντων αποφασίστηκε να ξανανοίξει η υπόθεση και να ανατεθεί σε Εισαγγελέα του Εφετείου για να διενεργήσει περαιτέρω έρευνες. Και ο Εισαγγελέας αυτός συνέστησε στο Εφετείο το Μάιο του 2014 να μπει η υπόθεση στο αρχείο. Αυτό προκάλεσε ξανά εκτενείς ενστάσεις από πολιτικές ομάδες και άλλες ομάδες συμφερόντων, που ζητούσαν να απορριφθεί η πρόταση του Εισαγγελέα και η υπόθεση να παραπεμφθεί στο ακροατήριο. Το Συμβούλιο του Εφετείου αποφάσισε να μην αποδεχθεί την πρόταση του Εισαγγελέα και αντί αυτής εξέδωσε το Βούλευμα αρ. 1212/2014 που διατάσσει να συνεχισθεί η ανάκριση. Ως μέρος της έρευνας, το Εφετείο διέταξε πρόσθετη κατάθεση σχετικά με την ακρίβεια των υπολογισμών της ΕΛΣΤΑΤ για το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης. Ειδικότερα διέταξε περαιτέρω μαρτυρία από τον πρώην Γενικό Γραμματέα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος και τον πρώην Διευθυντή των Εθνικών Λογαριασμών. Υπό αυτές τις περιστάσεις, ο Πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ αισθάνθηκε υποχρεωμένος να προβεί στο άνευ προηγουμένου βήμα της έκδοσης δημόσιας δήλωσης για να διαμαρτυρηθεί για το Βούλευμα και για να υπερασπιστεί την παραγωγή

στατιστικών από την ΕΛΣΤΑΤ κατά τη διάρκεια της θητείας του. Επεσήμανε ιδιαιτέρως το γεγονός ότι πριν την ανάληψη των καθηκόντων του η αξιοπιστία των Ελληνικών στατιστικών αμφισβητείτο από τους αρμόδιους Ευρωπαϊκούς φορείς, ενώ τώρα γίνονται σταθερά αποδεκτές χωρίς επιφύλαξη.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι προς το τέλος του 2014 έγινε μία πρόταση να διαχωριστούν και να ακολουθηθούν ξεχωριστά δύο πτυχές της κατηγορίας κατά του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ. Το πρώτο μέρος θα επικεντρωνόταν μόνο στην κατηγορία ότι ο Πρόεδρος φέρεται να έχει προβεί σε παράβαση καθήκοντος όταν δεν ζήτησε την έγκριση του τότε συλλογικού οργάνου της ΕΛΣΤΑΤ πριν τη δημοσιοποίηση το Νοέμβριο του 2010 των στοιχείων της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ) για το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης. Το δεύτερο μέρος είναι η ποινική κατηγορία ότι παραποίησε ηθελημένα τα στοιχεία για την αναθεώρηση προς τα πάνω του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης του 2009. Σε συμφωνία με την πρόταση, η υπόθεση σχετικά με την παράβαση καθήκοντος διαχωρίστηκε και ανατέθηκε σε Εισαγγελέα ο οποίος έπρεπε να κάνει εισήγηση για την υπόθεση σε ένα κατώτερο δικαστήριο (πλημμελειοδικείο). Εντούτοις, παρά την εισήγηση από τον Εισαγγελέα να μπει η υπόθεση στο αρχείο, το κατώτερο δικαστήριο αποφάσισε ότι δεν ήταν αρμόδιο για το θέμα και αποφάσισε ότι η κατηγορία για παράβαση καθήκοντος θα πρέπει να παραπεμφθεί πίσω στο Συμβούλιο Εφετών για συνέχιση της εξέτασής της μαζί με την κατηγορία της παραποίησης στοιχείων.

Αναφορικά με την κατηγορία για την παραποίηση, η Επιτροπή εξέφρασε στην πρώτη της έκθεση την έκπληξή της για το ότι «αποφάσεις σχετικά με τη στατιστική μεθοδολογία, οι οποίες έχουν επίσημα επικυρωθεί σύμφωνα με ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, αποτελούν το αντικείμενο δικαστικών διαδικασιών» και αυτή εξακολουθεί να είναι η θέση της Επιτροπής. Σχετικά με το θέμα του να είχε ζητηθεί η έγκριση από το τότε υπάρχον συλλογικό όργανο της ΕΛΣΤΑΤ, η Επιτροπή υποδεικνύει ότι η Αρχή 1, Δείκτης 1.4 είναι πολύ σαφής, όταν ορίζει ότι ο προϊστάμενος της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας πρέπει να «...είναι ο **μόνος** (δική μας έμφαση) αρμόδιος για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις στατιστικές μεθόδους, τα πρότυπα και τις διαδικασίες, καθώς και σχετικά με το περιεχόμενο και τη χρονική στιγμή της δημοσίευσης στατιστικών στοιχείων».

Η Επιτροπή εκφράζει επίσης την ανησυχία της για το περιεχόμενο κάποιων δηλώσεων δηλώσεων πολιτικής και λαϊκιστικής φύσεως που εξακολουθούν να γίνονται γύρω από τις δικαστικές διαδικασίες. Τα σχόλια αυτά υποστηρίζουν ότι οι επίσημες στατιστικές της Ελλάδας πρέπει να παράγονται με τρόπο που «εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα της Ελλάδας και του λαού της». Το συμπέρασμα πίσω από τέτοια σχόλια θα φαινόταν να είναι ότι η επιλογή στατιστικής μεθοδολογίας πρέπει να γίνεται πρωτίστως στη βάση του τι εκλαμβάνεται από μερικούς ως «περισσότερο πλεονεκτικό» για την Ελλάδα σε δεδομένο χρόνο σύμφωνα με τις επικρατούσες πολιτικές και οικονομικές περιστάσεις. Αυτό, εντούτοις, είναι ένα λανθασμένο επιχείρημα που αποκλίνει από τις βασικές αρχές για την παραγωγή υψηλής ποιότητας επίσημων στατιστικών, δηλαδή: ότι πρέπει να παράγονται με αντικειμενικό και ανεξάρτητο τρόπο με τη χρήση προηγουμένως συμφωνηθέντων και τυποποιημένων μεθοδολογιών. Πράγματι, σήμερα, ένα από τα δυνατά σημεία των επίσημων στατιστικών διεθνώς είναι ότι τέτοιες μεθοδολογίες αναπτύσσονται με αυξανόμενο ρυθμό σε

διεθνές επίπεδο (για παράδειγμα σε επίπεδο Ε.Ε. ή Ηνωμένων Εθνών) και επομένως είναι ανεξάρτητες από μεμονωμένα εθνικά, πολιτικά και οικονομικά πλαίσια. Οι βασικές αυτές αρχές έχουν ενσωματωθεί στις Βασικές Αρχές για τις Επίσημες Στατιστικές των Ηνωμένων Εθνών και στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και έχουν λάβει νομική ισχύ στους εθνικούς στατιστικούς νόμους (συμπεριλαμβανομένου του Ν. 3832 της 9^{ης} Μαρτίου 2010 όπως ισχύει). Σύμφωνα με τη Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές που υπογράφηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή καλεί για μία ακόμα φορά τους ηγέτες της Κυβέρνησης και / ή του Κοινοβουλίου να καταστήσουν σαφές ότι η παραγωγή των επίσημων στατιστικών σε συμφωνία με τις βασικές αυτές αρχές είναι η αποκλειστική και υπερισχύουσα αποστολή της ΕΛΣΤΑΤ και του ΕΛΣΣ.

Γενικά, κατά την άποψη της Επιτροπής, η μακροχρόνια δικαστική διαδικασία κατά του Πρόεδρου και υψηλόβαθμων στελεχών της ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και οι περιστάσεις και τα γεγονότα που την περιβάλλουν, εξακολουθούν να αποδυναμώνουν την ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑΤ τόσο τώρα όσο και στο μέλλον, καθώς και να πλήττουν τη φήμη της ΕΛΣΤΑΤ και την ικανότητά της να εκπληρώνει τα καθήκοντά της στην Ελλάδα.

Σχετικά με ένα άλλο θέμα, η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι η ΕΛΣΤΑΤ προσεγγίστηκε κατά το τέλος του 2014 από κάποια στελέχη του δημοσίου προκειμένου να καθυστερήσει την εισαγωγή αναθεωρήσεων στα στοιχεία ΔΥΕ, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη νέα διαθέσιμα στοιχεία υψηλής ποιότητας. Το συμβάν αυτό είναι πολύ απογοητευτικό για δύο λόγους. Πρώτον, επιδεικνύει ότι υπάρχει ακόμα έλλειψη της επίγνωσης της πλήρους απρέπειας της προσέγγισης της ΕΛΣΤΑΤ με αυτό τον τρόπο σε αντίθεση με την Αρχή 1. Δεύτερον, δείχνει έλλειψη κατανόησης της υποχρέωσης της ΕΛΣΤΑΤ να σέβεται την Αρχή 6 του Κώδικα και να διασφαλίζει σε όλα τα επίπεδα ότι η επιλογή των πηγών και μεθόδων πραγματοποιείται μόνο βάσει στατιστικών κριτηρίων.

Στην πρώτη της έκθεση η Επιτροπή επαίνεσε την Ελληνική Κυβέρνηση για το γεγονός ότι ήταν η πρώτη διοίκηση που υιοθέτησε δημόσια Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές για να στηρίξει το εθνικό στατιστικό σύστημα. Τέτοιες Δεσμεύσεις έχουν λάβει τώρα μια πιο επίσημη βάση σε σχέδιο Κανονισμού που μόλις συμφωνήθηκε σε Ενωσιακό επίπεδο. Σχετικά με τα θέματα που αναπτύχθηκαν στις προηγούμενες παραγράφους η Επιτροπή παροτρύνει την Κυβέρνηση να σεβαστεί πλήρως τη Δέσμευση που υπέγραψε το 2012, υλοποιώντας όλες τις προβλεπόμενες δράσεις, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των διεθνών στατιστικών προτύπων· να εγγυάται, να υπερασπίζεται και να προάγει στην κοινωνία την επαγγελματική ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑΤ και να υποστηρίζει την ΕΛΣΤΑΤ στη διατήρηση της εμπιστοσύνης στις Ελληνικές στατιστικές και στην υπεράσπισή τους όταν γίνονται προσπάθειες για να υπονομευθεί η αξιοπιστία τους.

Επιπροσθέτως των παραπάνω θεμάτων, η Επιτροπή θα επιθυμούσε να επιστήσει την προσοχή σε δύο επιπλέον θέματα που έχουν σχέση με την αρχή για την Επαγγελματική Ανεξαρτησία. Το πρώτο αφορά σε δυσκολίες στην ερμηνεία και εφαρμογή του κύριου στατιστικού νόμου, Ν. 3832 της 9^{ης} Μαρτίου 2010 όπως ισχύει, και σε απειλές στην ακεραιότητά του είτε μέσω αναθεωρήσεων του ίδιου του Νόμου είτε μέσω της υιοθέτησης άλλων νομοθετημάτων που μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την υπονόμηση κάποιων εκ των

βασικών σημείων του στατιστικού νόμου. Μερικές από τις δυσκολίες αναφέρονται αναλυτικά σε άλλα σημεία στο σχολιασμό κατωτέρω, για τις Αρχές 2 και 3, και είναι ενδεικτικές ενός περιβάλλοντος όπου οι πολύ σαφείς διατάξεις του Νόμου αγνοούνται και, σε πολλές περιπτώσεις, παρεμποδίζονται σε τακτική βάση. Σχετικά με την ακεραιότητα του Νόμου, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα νομοθέτημα—«πλαίσιο αναφοράς», το οποίο ορίζει τις απαιτούμενες βασικές αρχές και δράσεις που διασφαλίζουν την ύπαρξη και την υψηλής ποιότητας επίδοση του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και της ΕΛΣΤΑΤ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι συχνές αναθεωρήσεις ή επεκτάσεις, ιδιαίτερα μικρότερης ή διεκπεραιωτικής φύσεως, πρέπει να αποφεύγονται όσο το δυνατόν περισσότερο και προτεινόμενες αλλαγές πρέπει να εξετάζονται για ενσωμάτωση μόνο ύστερα από προσεκτική θεώρηση όλων των σχετικών παραγόντων και πιθανών εναλλακτικών. Η ακεραιότητα του Στατιστικού Νόμου πρέπει επίσης να προστατεύεται από την υιοθέτηση ενδεχομένως συγκρουόμενων προβλέψεων σε άλλους νόμους. Ο Νόμος Ν. 4270 του 2014 «Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/Ε.Ε.—Δημόσιο Λογιστικό)» προτάθηκε ως ένα παράδειγμα νόμου που περιλαμβάνει τέτοιες αντιθέσεις, σε σχέση με το ρόλο που αναθέτει στην ΕΛΣΤΑΤ ως έναν «φορέα με δημοσιονομικές αρμοδιότητες», την ανταλλαγή εμπιστευτικών δεδομένων και τους κινδύνους για την αρχή της ισότιμης πρόσβασης στις στατιστικές από όλους τους χρήστες. Η Επιτροπή εξέφρασε την ανησυχία της όταν έμαθε ότι δεν υπήρχε καμία προηγούμενη διαβούλευση με την ΕΛΣΤΑΤ για το περιεχόμενο ούτε καμία ένδειξη ότι η συμβατότητα με το Στατιστικό Νόμο λήφθηκε καταλλήλως υπόψη, παρά τις σαφείς αναφορές στην ΕΛΣΤΑΤ στον προτεινόμενο νόμο. Η Επιτροπή έχει επομένως την άποψη ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη ως θέμα προτεραιότητας, να γίνουν τα απαραίτητα βήματα για να διασφαλιστεί ότι η ακεραιότητα του Στατιστικού Νόμου προστατεύεται στον ανώτατο βαθμό.

Τέλος, στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της τρέχουσας θητείας του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ στα μέσα του 2015, η Επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη βελτίωσης της διαφάνειας της διαδικασίας διορισμού στη θέση. Η Επιτροπή συστήνει ότι πρέπει να οριστεί μία διαφανής και αντικειμενική διαδικασία επιλογής που θα βοηθήσει στον εντοπισμό του καλύτερου υποψηφίου. Μία τέτοια διαδικασία πρέπει να περιλαμβάνει τον ορισμό στο νόμο των αποκλειστικών κριτηρίων επιλογής για τη θέση, την προετοιμασία μίας ολοκληρωμένης περιγραφής της εργασίας και την χρήση ενός υψηλού επιπέδου ανεξάρτητου συμβουλίου επιλογής με νομική εντολή, το οποίο θα αποτελείται από εθνικούς και διεθνείς εμπειρογνώμονες στο πεδίο της στατιστικής ή σχετικών επιστημών και διοίκησης.

Αρχή 2 – Εντολή Συλλογής Δεδομένων

Οι στατιστικές αρχές έχουν σαφή νομική εντολή για τη συλλογή πληροφοριών για ευρωπαϊκούς στατιστικούς σκοπούς. Οι διοικήσεις, οι επιχειρήσεις, τα νοικοκυριά και το ευρύ κοινό δύνανται να κληθούν με βάση το νόμο να επιτρέψουν την πρόσβαση σε δεδομένα ή να παράσχουν δεδομένα για ευρωπαϊκούς στατιστικούς σκοπούς, κατόπιν αιτήματος των στατιστικών αρχών.

Στην πρώτη της έκθεση, η Επιτροπή σημείωσε ότι η εντολή των Ελληνικών στατιστικών Αρχών για τη συλλογή πληροφοριών για την ανάπτυξη, παραγωγή και διάχυση των Ευρωπαϊκών Στατιστικών, η πρόσβασή τους σε διοικητικά δεδομένα για στατιστικούς σκοπούς, καθώς και το δικαίωμά τους να απαιτούν ανταπόκριση στις στατιστικές έρευνες ορίζονται σαφώς στον Ελληνικό Στατιστικό Νόμο, όπως απαιτεί η Αρχή 2 του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές. Παρά ταύτα, η επίτευξη στην πράξη της πρόσβασης σε διοικητικές πηγές για στατιστικούς σκοπούς θεωρήθηκε αργή και η Επιτροπή παρότρυνε την Ελληνική Βουλή και την Ελληνική Κυβέρνηση να παράσχουν την αναγκαία υποστήριξη στην ΕΛΣΤΑΤ προκειμένου να ξεπεραστούν τα εναπομείναντα εμπόδια χωρίς καθυστέρηση.

Ο Ελληνικός Φορολογικός Νόμος 4174/2013 Άρθρο 17(1) τροποποιήθηκε το 2014, δίνοντας εντολή στο Υπουργείο Οικονομικών να παρέχει διοικητικά (φορολογικά) δεδομένα στην ΕΛΣΤΑΤ. Τον Απρίλιο του 2014, ένα επικαιροποιημένο Μνημόνιο Συνεργασίας υπογράφηκε μεταξύ της ΕΛΣΤΑΤ, της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ), της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) και του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) για τη συστηματική ροή των αναγκαίων στοιχείων από τους παραπάνω φορείς στην ΕΛΣΤΑΤ, με στόχο την καλύτερη εκπλήρωση εθνικών και Ευρωπαϊκών υποχρεώσεων που αφορούν την παραγωγή οικονομικών στατιστικών και στατιστικών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια το Μνημόνιο αυτό, σε συνδυασμό με τις πρόσφατες τροποποιήσεις του φορολογικού νόμου, επιτρέπει στην ΕΛΣΤΑΤ να έχει πρόσβαση τώρα – ύστερα από αναμονή τουλάχιστον τριών ετών– σε φορολογικά στοιχεία επιχειρήσεων από το Υπουργείο Οικονομικών για την κατάρτιση βασικών στατιστικών (διαρθρωτικές και βραχυχρόνιες στατιστικές επιχειρήσεων) υπό αυστηρές συνθήκες τήρησης της στατιστικής εμπιστευτικότητας.

Παρά την παραπάνω πρόοδο στη βελτίωση των όρων για την εφαρμογή της εθνικής και Ευρωπαϊκής στατιστικής νομοθεσίας αναφορικά με την πρόσβαση της ΕΛΣΤΑΤ σε διοικητικά στοιχεία, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμα πολλά προβλήματα και καθυστερήσεις στην παράδοση των στοιχείων στην πράξη. Τα προβλήματα αυτά—εκτός του ότι δημιουργούν μερικές αμφιβολίες για τη βούληση της Ελληνικής Κυβέρνησης να συμμορφωθεί με την υπάρχουσα νομοθεσία—έχουν αρνητική επίδραση στην ποιότητα πολλών σημαντικών οικονομικών και άλλων στατιστικών που παράγονται από την ΕΛΣΤΑΤ. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Την άρνηση του Υπουργείου Οικονομικών για διάστημα μεγαλύτερο των επτά μηνών να παράσχει στοιχεία προηγούμενων ετών σχετικά με τις

δημοσιονομικές στατιστικές για τα έτη 1995-2005, τα οποία ζητούνταν από την ΕΛΣΤΑΤ προκειμένου να συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις αναφοράς του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών (ESA) 2010 τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς την προθεσμία.

- Το αίτημα της ΕΛΣΤΑΤ προς το Υπουργείο Οικονομικών για πληροφορίες σχετικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά των φορολογικών στοιχείων που πρόκειται να παρέχονται (μέγεθος, γραμμογράφηση, κλπ) και τα οποία χρειάζονται για την προετοιμασία και τη διασφάλιση της υποδοχής, αποθήκευσης και επεξεργασίας των στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ δεν έχει υλοποιηθεί—αντιθέτως έχουν δημιουργηθεί περαιτέρω δυσκολίες παρά το προσφάτως συμφωνηθέν μνημόνιο συνεργασίας.
- Καθυστερήσεις του Υπουργείου Οικονομικών από το 2013 στην παροχή μη εμπιστευτικών στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ για την ενημέρωση του Μητρώου Επιχειρήσεων—τα στοιχεία αυτά παρέχονταν προηγουμένως χωρίς προβλήματα.
- Προβλήματα που αφορούν στην πρόσβαση της ΕΛΣΤΑΤ σε μη οικονομικά διοικητικά στοιχεία. Η Επιτροπή έχει την αίσθηση ότι ο Ελληνικός Στατιστικός Νόμος δεν θεωρείται επαρκής από ορισμένα Υπουργεία προκειμένου να παρέχουν στην ΕΛΣΤΑΤ αυτόματη πρόσβαση σε διοικητικά στοιχεία που χρειάζεται για τη στατιστική παραγωγή. Αντιθέτως, τα Υπουργεία έχουν αρνηθεί να επιτρέψουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένα μεμονωμένα σύνολα δεδομένων υπό την εκκρεμότητα επιβαρυντικών και χρονοβόρων διαπραγματεύσεων και, σε μερικές περιπτώσεις, αλλαγών σε συγκεκριμένες νομοθεσίες για να δίνεται σαφής εντολή στα Υπουργεία να παρέχουν τα στοιχεία.

Για λόγους σαφήνειας, η Επιτροπή θα επιθυμούσε να επισημάνει ότι σύμφωνα με καλές πρακτικές που ακολουθούνται από πολλά άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., ο γενικός Στατιστικός Νόμος δίνει στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία το συνολικό δικαίωμα να έχει αυτόματη πρόσβαση σε οποιαδήποτε διοικητικά στοιχεία χρειάζεται για την παραγωγή στατιστικών και, την ίδια στιγμή, υποχρεώνει τους κατόχους των διοικητικών στοιχείων (τα Υπουργεία και άλλους κυβερνητικούς οργανισμούς) να επιτρέψουν και να οργανώσουν την πρόσβαση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας στα διοικητικά στοιχεία που ζητούνται. Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του κατόχου των διοικητικών στοιχείων και της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας χρειάζονται μόνο για τον περαιτέρω προσδιορισμό των τεχνικών λεπτομερειών και χρονοδιαγραμμάτων παράδοσης των στοιχείων ή διευθετήσεις για την άμεση πρόσβαση, τον ορισμό των ατόμων επικοινωνίας και άλλων συναφών συνθηκών κάτω από τις οποίες και τα δύο μέρη μπορούν να λειτουργούν ομαλά στην πράξη.

Γενικά, η Επιτροπή επικροτεί όποιες θετικές εξελίξεις παρατηρούνται έως τώρα και παροτρύνει το Υπουργείο Οικονομικών να λάβει χωρίς καθυστέρηση άμεσα και κατάλληλα μέτρα για την έγκαιρη παράδοση των εμπιστευτικών φορολογικών και άλλων στοιχείων, καθώς και των τεχνικών χαρακτηριστικών των δεδομένων, που ζητούνται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Η Επιτροπή επίσης καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να απομακρύνει χωρίς καθυστέρηση τα εναπομείναντα εμπόδια και να διευκολύνει την έγκαιρη πρόσβαση της ΕΛΣΤΑΤ στα διοικητικά στοιχεία που χρειάζεται για την στατιστική παραγωγή και την εφαρμογή από την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής στατιστικής νομοθεσίας.

Αρχή 3 – Επάρκεια πόρων

Οι πόροι που χορηγούνται στις στατιστικές αρχές επαρκούν για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των ευρωπαϊκών στατιστικών.

Στην πρώτη της έκθεση η Επιτροπή σημείωσε ότι οι πόροι της ΕΛΣΤΑΤ δεν είναι επαρκείς για να μπορέσει να εκπληρώσει πλήρως, με ικανοποιητικό τρόπο, τις υποχρεώσεις της όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Στατιστικό Πρόγραμμα. Κάποια πρόοδος έχει σημειωθεί στην πρόσληψη νέου προσωπικού—για παράδειγμα, 46 υπάλληλοι μετατάχθηκαν στην ΕΛΣΤΑΤ το πρώτο εξάμηνο του 2014. Αυτή ήταν μία ευπρόσδεκτη εξέλιξη αλλά δεν ήταν αρκετή για να λάβει η ΕΛΣΤΑΤ τον αριθμό προσωπικού που ζήτησε μέσω μετατάξεων—αυτό συνέβη κυρίως λόγω έλλειψης υποψηφίων με τα βασικά προσόντα που απαιτούντο. Ένα άλλο αρνητικό χαρακτηριστικό είναι η μακρά χρονική διάρκεια (σε μερικές περιπτώσεις ξεπερνά τους 15 μήνες) που χρειάζεται για την εύρεση και μεταφορά του προσωπικού που μετατάσσεται. Οι καθυστερήσεις αντικατοπτρίζουν ένα συνδυασμό αδικαιολόγητα μακρών γραφειοκρατικών διαδικασιών, έλλειψη πραγματικής συνεργασίας από την πλευρά της Κυβέρνησης να προωθήσει τη διαδικασία μέσω κατάλληλων μέτρων και απροθυμία από την πλευρά κάποιων Υπουργείων να αποδεσμεύσουν με βάση τις συμφωνίες το προσωπικό που έχει οριστεί για μετάταξη.

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της προσπάθειας μετατάξεων, η ΕΛΣΤΑΤ ζήτησε να προσλάβει 67 πρόσθετους υπαλλήλους εκτός του δημόσιου τομέα. Τον Ιούλιο του 2014 τα Υπουργεία Οικονομικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ενέκριναν επίσημα τη διαδικασία για την πρόσληψη του μισού (33) από τον αριθμό αυτόν. Παρόλο που αυτό είναι ευπρόσδεκτο, αναμένεται ότι θα χρειαστούν πολλοί μήνες και σίγουρα εντός του 2015 πριν το νέο προσωπικό είναι διαθέσιμο στην ΕΛΣΤΑΤ. Σχετικά με τις υπόλοιπες 34 θέσεις φαίνεται ότι υπάρχει ένα εύρος νομικών και οργανωτικών απαιτήσεων που θα πρέπει να έχουν ικανοποιηθεί πριν ξεκινήσει η διαδικασία. Σε κάποιο σημείο η ΕΛΣΤΑΤ ενημερώθηκε ότι οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν νέα εξωτερική αξιολόγηση των αναγκών της για προσωπικό—παρά τις προηγούμενες αναλυτικές υποβολές στοιχείων και συμφωνίες που έχουν γίνει νωρίτερα για τα επίπεδα προσωπικού που χρειάζονται. Στην καλύτερη περίπτωση αυτό σημαίνει ότι θα υπάρξουν επιπλέον μεγάλες καθυστερήσεις πριν την απόκτηση πρόσθετου προσωπικού. Μεταξύ του έτους 2010 και του Σεπτεμβρίου 2014 η ΕΛΣΤΑΤ έχασε περίπου 215 υπαλλήλους (σε καθαρή βάση) και η τάση αυτή συνεχίζεται στο προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ — το οποίο έχει ήδη υψηλό μέσο όρο ηλικίας—που αναζητά πρόωρη συνταξιοδότηση φοβούμενο περαιτέρω περικοπές των συντάξεων στο Δημόσιο και άλλες αλλαγές. Επομένως η αποτυχία να συμπληρωθεί το ένα τρίτο περίπου του ανωτέρω αριθμού χωρίς καθυστερήσεις σημαίνει ότι η ΕΛΣΤΑΤ θα

συνεχίσει να αντιμετωπίζει δυσκολίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της σε σχέση με το Στατιστικό Πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή καλεί, για μια ακόμα φορά, την Κυβέρνηση να αναλάβει όλες τις αναγκαίες δράσεις σύμφωνα με τη Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές, καθώς επίσης και άλλες δεσμεύσεις που έχει στο πλαίσιο του οικονομικού προγράμματος προσαρμογής, για να αντιμετωπίσει έγκαιρα τη συνεχιζόμενη υστέρηση στους ανθρώπινους πόρους της ΕΛΣΤΑΤ.

Στην έκθεση του 2013 η Επιτροπή είχε επίσης υπογραμμίσει τη σαφή σύνδεση μεταξύ της αυτονομίας στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΛΣΤΑΤ και την ικανότητά της να δρα με έναν πλήρως επαγγελματικά ανεξάρτητο τρόπο. Ήταν σαφές ότι αυτό ήταν πλήρως κατανοητό και αποδεκτό κατά την υιοθέτηση του Στατιστικού Νόμου και της Δέσμευσης για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές. Εντούτοις, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις αυτές οι σαφείς νομικές και κυβερνητικές αποφάσεις έχουν παρανοηθεί, αμφισβητηθεί ή στην πραγματικότητα εσκεμμένα αγνοηθεί. Αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων: προσπάθειες από το Υπουργείο Οικονομικών να εισαγάγει για την ΕΛΣΤΑΤ προληπτικούς ελέγχους εκτέλεσης του προϋπολογισμού της κατά τη διάρκεια του έτους· επιμονή να ταξινομείται η ΕΛΣΤΑΤ ως εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείου Οικονομικών σε δημόσια έγγραφα (όπως ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2015)· αρνήσεις, στη βάση και μόνο μη συμφωνίας με διοικητικές αποφάσεις, για κατασταλτική έγκριση πληρωμών της ΕΛΣΤΑΤ από το Ελεγκτικό Συνέδριο για υπηρεσίες που έχουν ήδη παρασχεθεί· και την μη αποδοχή του δικαιώματος του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ να προσλαμβάνει και να τοποθετεί ανθρώπινους πόρους σύμφωνα με νομική εντολή του (ιδιαίτερα το Νομικό Σύμβουλο της ΕΛΣΤΑΤ, ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, κλπ). Η Επιτροπή έχει σταθερά την άποψη ότι αυτή η έλλειψη συνοχής μεταξύ του γράμματος τόσο του Νόμου όσο και της Δέσμευσης για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές και της εφαρμογής τους στην πράξη χρειάζεται να αντιμετωπισθεί στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο με αδιαμφισβήτητο τρόπο.

Αρχή 4 – Δέσμευση για την Ποιότητα

Οι στατιστικές αρχές δεσμεύονται για την ποιότητα. Προσδιορίζουν με συστηματικό τρόπο και σε τακτική βάση τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες, με σκοπό τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των διαδικασιών και του στατιστικού προϊόντος.

Στην πρώτη της έκθεση, η Επιτροπή επαίνεσε την ισχυρή δέσμευση για την ποιότητα στην ΕΛΣΤΑΤ. Η υψηλού επιπέδου Ομάδα για την Εποπτεία και Διαχείριση της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών στην ΕΛΣΤΑΤ, που ενεργεί ως Επιτροπή Ποιότητας για την ΕΛΣΤΑΤ, στοχεύει στον εντοπισμό των κινδύνων για την ποιότητα των στατιστικών προϊόντων της ΕΛΣΤΑΤ και αναπτύσσει αντίστοιχες βελτιωτικές δράσεις· αυτή η σημαντική δραστηριότητα συνεχίζεται σε τακτικές συναντήσεις της Ομάδας.

Μια εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης για τον έλεγχο συμμόρφωσης με τις αρχές του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές στο επίπεδο των Διευθύνσεων έχει εισαχθεί, ως μια νέα πρωτοβουλία. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει διάφορα στάδια. Αρχίζει με τη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου αυτο-αξιολόγησης και

ολοκληρώνεται με την έγκριση μιας έκθεσης αξιολόγησης και την απόφαση σχετικά με καθορισμένες βελτιωτικές δράσεις. Η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής πληροφορήθηκε ότι έχει αρχίσει η αξιολόγηση όλων των Διευθύνσεων που παράγουν στατιστικές και ότι για δύο από τις ανωτέρω Διευθύνσεις οι εκθέσεις έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Μια παρόμοια διαδικασία αυτο-αξιολόγησης θα εισαχθεί και για άλλες Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ στις αρχές του 2015. Η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής χαιρετίζει αυτήν την πρωτοβουλία και θεωρεί ότι αυτή έχει τη δυνατότητα να αυξήσει σημαντικά τη συνειδητοποίηση των θεμάτων ποιότητας σε όλη την ΕΛΣΤΑΤ.

Οδηγίες Ποιότητας έχουν, επίσης, αναπτυχθεί προς χρήση σε όλη την ΕΛΣΤΑΤ, οι οποίες καλύπτουν όλη τη διαδικασία παραγωγής στατιστικών, από το σχεδιασμό της παραγωγής στατιστικών μέχρι τη διάχυση των στατιστικών προϊόντων και την αξιολόγησή τους. Η έκδοση το Νοέμβριο του 2014 των Οδηγιών, των οποίων η χρήση είναι υποχρεωτική για όλη την παραγωγή στατιστικών στην ΕΛΣΤΑΤ, αποτελεί σημαντική πρόοδο στη διασφάλιση της συμμόρφωσης της ΕΛΣΤΑΤ με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές.

Εκθέσεις ποιότητας που απευθύνονται σε χρήστες στατιστικών είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο της ΕΛΣΤΑΤ για τα περισσότερα στατιστικά προϊόντα. Αυτές οι εκθέσεις ποιότητας παρέχουν συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τους ορισμούς, τις πηγές δεδομένων, τη μεθοδολογία και τη νομοθεσία. Τα μεταδεδομένα για πολλά στατιστικά προϊόντα παρέχονται σύμφωνα με τη μορφή παρουσίασης Euro-SDMX (ESMS). Η ΕΛΣΤΑΤ ασχολείται, επίσης, με την κατάρτιση πιο ολοκληρωμένων εκθέσεων ποιότητας που απευθύνονται σε παραγωγούς στατιστικών, οι οποίες είναι ήδη διαθέσιμες για πολλά στατιστικά προϊόντα. Η ΕΛΣΤΑΤ έχει θέσει σε εφαρμογή ένα λεπτομερές σχέδιο για την ολοκλήρωση, στις αρχές του 2015, της κατάρτισης μεταδεδομένων και εκθέσεων ποιότητας που απευθύνονται τόσο σε χρήστες όσο και σε παραγωγούς στατιστικών για όλα τα στατιστικά της προϊόντα.

Ανταποκρινόμενη σε σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής, η ΕΛΣΤΑΤ έχει επεκτείνει το εκπαιδευτικό της πρόγραμμα σε θέματα ποιότητας, όπως η διαχείριση της ποιότητας σε Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες, η στατιστική μεθοδολογία που σχετίζεται με την ποιότητα και η σύνταξη εκθέσεων ποιότητας. Κατά το 2^ο τρίμηνο του 2014, η ΕΛΣΤΑΤ άρχισε την προετοιμασία άλλων έξι εκπαιδευτικών σειρών που θα χρηματοδοτηθούν με ίδιους πόρους· δυστυχώς, οι εκπαιδευτικές αυτές σειρές πρέπει να οργανωθούν χωρίς χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, για την οποία είχε υποβληθεί αίτημα στο σχετικό κρατικό φορέα εδώ και πάνω από δύο χρόνια. Διενεργήθηκε, επίσης, πρακτική εξάσκηση των Ομάδων που είναι υπεύθυνες τόσο για την πιστοποίηση επίσημων στατιστικών που παράγονται από άλλους φορείς του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος όσο και για την αξιολόγηση συμμόρφωσης με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής των Διευθύνσεων εντός ΕΛΣΤΑΤ, υπό την καθοδήγηση ενός εμπειρογνώμονα υψηλού επιπέδου από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Περαιτέρω βελτιωτικές δράσεις περιλαμβάνουν:

- Κατά την ανάπτυξη της διαδικασίας για την πιστοποίηση των επίσημων στατιστικών που παράγονται από φορείς του ΕΛΣΣ, έλαβαν χώρα σημαντικά γεγονότα:

παράχθηκε το βασικό έγγραφο «Αρχές και Διαδικασίες για την Πιστοποίηση» και έγιναν δύο πιλοτικές ασκήσεις πιστοποίησης με δύο Υπουργεία που παράγουν ευρωπαϊκές στατιστικές, μία το Νοέμβριο του 2013 και μία τον Ιούλιο του 2014.

- Οι κανόνες για την επιλογή ιδιωτών συνεργατών και η ανάθεση ερευνώμενων μονάδων σε αυτούς επανεξετάστηκαν και επαναπροσαρμόστηκαν· αυτή είναι μια καθιερωμένη περιοδική άσκηση που λαμβάνει χώρα κάθε 8 μήνες.

Συνολικά, η Επιτροπή είναι πολύ εντυπωσιασμένη από τη δέσμευση για την ποιότητα εντός της ΕΛΣΤΑΤ, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω περιγραφόμενες δράσεις, και προσβλέπει σε περαιτέρω συγκεκριμένη πρόοδο σε αυτόν τον τομέα.

Αρχή 5: Στατιστικό απόρρητο

Διασφαλίζονται απολύτως η ιδιωτική ζωή των παρόχων δεδομένων (νοικοκυριά, επιχειρήσεις, διοικήσεις και άλλοι αποκρινόμενοι σε έρευνες), η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που παρέχουν και η χρήση τους μόνο για στατιστικούς σκοπούς.

Η Επιτροπή, στην Έκθεσή της του 2013, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απαίτηση τήρησης του στατιστικού απορρήτου καλύπτεται πλήρως από τον Ελληνικό Στατιστικό Νόμο, από τον Κανονισμό Στατιστικών Υποχρεώσεων των φορέων του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και από τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΕΛΣΤΑΤ και ότι η σημασία του στατιστικού απορρήτου είναι κατανοητή και σεβαστή στην ΕΛΣΤΑΤ. Η Επιτροπή σημείωσε τα πολλά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί για τη διασφάλιση της τήρησης του στατιστικού απορρήτου στην ΕΛΣΤΑΤ, όπως: την Επιτροπή Στατιστικού Απορρήτου, την εφαρμογή σχετικών πολιτικών για το στατιστικό απόρρητο, την ασφάλεια του Πληροφοριακού Συστήματος και την προστασία των δεδομένων, όπως επίσης και προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού. Η Επιτροπή συνέστησε στην ΕΛΣΤΑΤ την περαιτέρω τεκμηρίωση και διάδοση λεπτομερών οδηγιών για την τήρηση του στατιστικού απορρήτου στη διάχυση μη ομαδοποιημένων στατιστικών αποτελεσμάτων και στη διάθεση στατιστικών πρωτογενών δεδομένων (μικροδεδομένων) σε ερευνητές, καθώς και την ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών που αφορούν στην αντιμετώπιση παραβίασης της ασφάλειας των δεδομένων.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής σημειώνει με ικανοποίηση ότι κατά το προηγούμενο έτος η ΕΛΣΤΑΤ έχει κάνει σημαντική πρόοδο τόσο στην ανταπόκρισή της προς τις συστάσεις της Επιτροπής, όσο και στην αναβάθμιση των υποδομών και πολιτικών ασφαλείας. Συγκεκριμένα, η ΕΛΣΤΑΤ επικαιροποίησε τις πολιτικές ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων και προστασίας των δεδομένων, ανέπτυξε πολιτική αντιμετώπισης συμβάντων ασφαλείας, προμηθεύτηκε και έθεσε σε λειτουργία σύστημα firewall, διενήργησε δοκιμές διείσδυσης στο δίκτυό της, ώστε να εντοπίσει τυχόν τρωτά σημεία της ηλεκτρονικής της πύλης, κοινοποίησε σε όλους τους χρήστες του δικτύου της ΕΛΣΤΑΤ τους βασικούς κανόνες ασφαλείας και έχει επιτελέσει πρόοδο στη διαδικασία καθιέρωσης μεταφοράς κρυπτογραφημένων δεδομένων και ασφαλούς αποθήκευσης δεδομένων που πρέπει να λαμβάνονται από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, τη

Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων ΙΚΑ.

Επιπλέον, η ΕΛΣΤΑΤ συνέταξε και κυκλοφόρησε πληροφορίες σε όλο το προσωπικό, σχετικά με την πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς και ανήρτησε σχετική πληροφόρηση στη διαδικτυακή της πύλη, απευθυνόμενη σε ερευνητές και άλλους χρήστες. Η αναρτημένη πληροφόρηση περιελάμβανε: πληροφορίες για πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ για επιστημονικούς σκοπούς, πληροφορίες για πρόσβαση σε ανωνυμοποιημένα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, έναν κατάλογο κριτηρίων ανωνυμοποίησης για συγκεκριμένες έρευνες, υποδείγματα συμβάσεων που πρέπει να υπογράφονται από τους ερευνητές και την ΕΛΣΤΑΤ, τη Δήλωση Τήρησης Στατιστικού Απορρήτου που πρέπει να υπογράφεται από τους ερευνητές και τους συνεργάτες τους, καθώς και υποδείγματα εξουσιοδότησης που πρέπει να υπογράφονται από ερευνητές, που εμπλέκονται επιπρόσθετα στο ερευνητικό έργο και, τέλος, πολιτική τιμολόγησης των στατιστικών προϊόντων της ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον, έχει κανονιστεί εκπαίδευση του προσωπικού στα προγράμματα ελέγχου αποκάλυψης στατιστικών στοιχείων τ-Argus και μ-Argus, τον Ιανουάριο του 2015.

Η Επιτροπή χαιρετίζει το στόχο της ΕΛΣΤΑΤ, να ενσωματώσει τα πολλαπλά μέτρα ασφάλειας και προστασίας δεδομένων της πληροφοριακής και τηλεπικοινωνιακής της υποδομής σε ένα τυπικό σύστημα διαχείρισης ασφάλειας (ή στατιστικού απορρήτου). Η Επιτροπή έχει ενημερωθεί για ένα έργο χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που έχει ήδη ξεκινήσει και θα ολοκληρωθεί ως τα μέσα του 2015, το οποίο –μεταξύ άλλων– θα υλοποιήσει ένα τέτοιο σύστημα ασφάλειας. Περαιτέρω, η Επιτροπή θα ενθάρρυνε την ΕΛΣΤΑΤ να κάνει περιοδική αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων μέτρων και να τα βελτιώνει καταλλήλως, αξιοποιώντας, κατά περίπτωση, σχετική εμπειρογνωμοσύνη από τρίτα μέρη.

Τέλος, η Επιτροπή πρέπει να εκφράσει ακόμη μία φορά την ανησυχία της, σχετικά με τη μη ικανοποιηθείσα ακόμη απαίτηση υπογραφής από το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ μιας συγκεκριμένης δέσμευσης τήρησης του στατιστικού απορρήτου. Η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής είναι της γνώμης, ότι αυτό το θέμα πρέπει να επιλυθεί επείγοντως, να υπογράψει δηλαδή το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ τη Δήλωση Τήρησης Στατιστικού Απορρήτου, ώστε να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση της ΕΛΣΤΑΤ προς την αρχή του στατιστικού απορρήτου του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές.

Αρχή 6 – Αμεροληψία και Αντικειμενικότητα

Οι στατιστικές αρχές αναπτύσσουν, παράγουν και διαχέουν ευρωπαϊκές στατιστικές με σεβασμό στην επιστημονική ανεξαρτησία και με αντικειμενικότητα, επαγγελματισμό και διαφάνεια, όπου διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των χρηστών.

Στην προηγούμενη της έκθεση η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής συμπέρανε ότι η ΕΛΣΤΑΤ επιδεικνύει βαθύ σεβασμό για την Αρχή 6, με το να παράγει επίσημες στατιστικές βασισμένες σε ορθές μεθόδους και να τις παρουσιάζει με έναν επαγγελματικό

στατιστικό τρόπο. Ιδιαίτερα η Επιτροπή σημείωσε ότι η ισότιμη πρόσβαση όλων των χρηστών στα στατιστικά στοιχεία αποτελεί μια βασική αρχή για την ΕΛΣΤΑΤ και ότι οι δημοσιεύσεις στατιστικών στοιχείων είναι απλές και τεκμηριωμένες παρουσιάσεις δεδομένων, χωρίς σχόλια μεροληπτικού χαρακτήρα. Η Επιτροπή επικρότησε τα μέτρα αυτά και ενθάρρυνε την ΕΛΣΤΑΤ να συνεχίσει τις προσπάθειές της για τη δημοσιοποίηση των στατιστικών της και την προώθηση της χρήσης των υψηλής ποιότητας στατιστικών της προϊόντων.

Η Επιτροπή σημειώνει με ικανοποίηση το γεγονός ότι η ΕΛΣΤΑΤ έχει συμπεριλάβει μια σειρά σχετικών μέτρων στα Στατιστικά Προγράμματα Εργασιών της των ετών 2014 και 2015. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη διοργάνωση δύο συνδιασκέψεων το 2014, μία για εκπαιδευτικούς και μία για δημοσιογράφους, καθώς και μιας συνδιάσκεψης για τις άλλες Εθνικές Αρχές του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, σχετικά με τη χρήση του εργαλείου SDMX (Statistical Data and Metadata Exchange), για τη διάχυση στατιστικών δεδομένων και μεταδεδομένων.

Αναφορικά με ένα συγκεκριμένο θέμα αρνητικής φύσης, η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι τον Οκτώβριο του 2013, υπήρξε διαρροή στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα δημοσιονομικών στατιστικών ΔΥΕ πριν από την προαναγγελθείσα ημερομηνία δημοσίευσής τους. Η διαρροή αυτή δεν οφειλόταν στην ΕΛΣΤΑΤ αλλά σε άλλους φορείς του ΕΛΣΣ. Σύμφωνα με ό,τι απαιτείται στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές, ο οποίος αναφέρει ότι «σε περίπτωση διαρροών, επανεξετάζονται οι ρυθμίσεις σχετικά με τις προδημοσιεύσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αμεροληψία», η ΕΛΣΤΑΤ έλαβε μέτρα όσον αφορά την πρόσβαση σε προδημοσιεύσεις και καμία επιπλέον διαρροή δεν παρατηρήθηκε έκτοτε.

Για την προστασία της ακεραιότητας και της υπόληψης του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, η Επιτροπή θεωρεί ότι το παράδειγμα αυτό καταδεικνύει την επείγουσα ανάγκη διασφάλισης ότι όλοι οι φορείς του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος θα πρέπει να αντιλαμβάνονται τις αρχές του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και την αναγκαιότητα εφαρμογής τους με ενιαίο και συνεπή τρόπο.

Μέρος 2: Εφαρμογή του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές στο ευρύτερο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα (ΕΛΣΣ)

Όπως αναφέρθηκε στην Εισαγωγή, το Μέρος 2 περιορίζεται σε μία σύντομη στρατηγική επισκόπηση του ευρύτερου Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος. Η επιθεώρηση επικεντρώθηκε στις ακόλουθες εθνικές στατιστικές αρχές εντός του ΕΛΣΣ: Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η Επιτροπή συναντήθηκε με εκπροσώπους από τα τρία Υπουργεία για να συζητήσει την εργασία τους στην παραγωγή Ευρωπαϊκών και εθνικών στατιστικών. Η Τράπεζα της Ελλάδος προσκλήθηκε ως μία ακόμα σημαντική εθνική στατιστική αρχή του ΕΛΣΣ αλλά δεν μπόρεσε να παραβρεθεί.

Η επιθεώρηση των παραπάνω Υπουργείων βασίστηκε ως επί το πλείστον στην εξέταση των Ερωτηματολογίων Αυτο-αξιολόγησης που συμπληρώθηκαν για τις Αρχές 1 έως 6 του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές ως μέρος της Επιθεώρησης Ομοτίμων (Peer Review) του ΕΛΣΣ.

Αρχή 1 – Επαγγελματική Ανεξαρτησία

Και τα τρία Υπουργεία έχουν σχετικά μικρές και συνήθως διασκορπισμένες στατιστικές μονάδες. Σε καμία περίπτωση δεν έχει οριστεί υψηλόβαθμο άτομο με τη γενική επαγγελματική αρμοδιότητα να συντονίζει τις στατιστικές δραστηριότητες εντός του Υπουργείου. Αντιθέτως, εκφράστηκε η άποψη στην Επιτροπή ότι ένας τέτοιος ρόλος δεν θα ήταν πρακτικός σε πολλά Υπουργεία καθώς υπάρχει πολύ μικρή ή καθόλου αλληλοεπικάλυψη ή κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των στατιστικών περιοχών. Εντούτοις, σε όλες τις περιπτώσεις η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι είχε δοθεί η δυνατότητα στις στατιστικές μονάδες να επιτελούν την εργασία τους με έναν επαγγελματικά ανεξάρτητο τρόπο.

Η Επιτροπή θεωρεί επιθυμητό να ανατεθεί σε κάθε Υπουργείο η αρμοδιότητα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της στατιστικής παραγωγής με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές σε ένα κατάλληλο υψηλόβαθμο στέλεχος, το οποίο θα εκπληροί αυτή τη λειτουργία με επαγγελματική ανεξαρτησία. Δεν θα ήταν απαραίτητο σε όλες τις περιπτώσεις ο ορισμός αυτός να είναι σε βάση πλήρους απασχόλησης– οι πιο σημαντικές απαιτήσεις θα ήταν το άτομο αυτό να έχει το κατάλληλο υπόβαθρο και σχετική εμπειρία καθώς επίσης και επαρκώς υψηλή θέση μέσα στον οργανισμό για να διασφαλίσει την παραγωγή στατιστικών υψηλής ποιότητας. Το άτομο αυτό θα έχει την αρμοδιότητα να εκπροσωπεί τη στατιστική παραγωγή του Υπουργείου στο πλαίσιο της πιστοποίησης των επίσημων στατιστικών του Υπουργείου από την ΕΛΣΤΑΤ.

Αρχή 2 – Εντολή Συλλογής Δεδομένων

Για την παραγωγή των στατιστικών τους, τα τρία Υπουργεία χρησιμοποιούν κυρίως στοιχεία που έχουν συλλεχθεί ως μέρος των διοικητικών υποχρεώσεών τους ή άμεσα μέσω δικών τους στατιστικών ερευνών. Συνήθως τα στοιχεία που χρειάζονται για τις στατιστικές είναι ευκόλως διαθέσιμα. Εντούτοις, αναφέρθηκε ότι μία αρχή είχε αντιμετωπίσει προβλήματα στη λήψη τελωνειακών στοιχείων από το Υπουργείο Οικονομικών για στατιστικούς σκοπούς.

Η Επιτροπή έχει την αίσθηση ότι η ανταλλαγή στοιχείων για στατιστικούς σκοπούς μεταξύ των στατιστικών αρχών είναι πολύ σπάνια και ότι οι διατάξεις του Ελληνικού Στατιστικού Νόμου δεν αξιοποιούνται πλήρως προκειμένου να γίνει το στατιστικό σύστημα πιο αποτελεσματικό ως προς αυτό.

Αρχή 3 – Επάρκεια Πόρων

Και τα τρία Υπουργεία υπέδειξαν ότι στις τρέχουσες δημοσιονομικές περιστάσεις οι πόροι μειώνονται καθώς επί του παρόντος μόνο μία στις πέντε άδειες θέσεις μπορεί να αναπληρωθεί. Ως εκ τούτου, η ικανοποίηση των υπαρχουσών στατιστικών απαιτήσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την αφοσίωση του προσωπικού που ενασχολείται με τη στατιστική παραγωγή. Εντούτοις, υπό τις τρέχουσες περιστάσεις, η δυνατότητα ικανοποίησης νέων αιτημάτων ή συμμετοχής σε έργα για τη βελτίωση της ποιότητας των στατιστικών ήταν περιορισμένη. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επάρκεια των πόρων που είναι διαθέσιμοι για τη στατιστική παραγωγή πρέπει να υπόκειται σε συνεχείς επιθεωρήσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα απαιτούμενα αποτελέσματα παράγονται σε μια βάση εξασφαλισμένης ποιότητας.

Αρχή 4 – Δέσμευση για την Ποιότητα

Από τα ερωτηματολόγια αυτο-αξιολόγησης και από τις συζητήσεις με τους εκπροσώπους των τριών Υπουργείων, η Συμβουλευτική Επιτροπή Ορθής Πρακτικής είναι ικανοποιημένη από το γεγονός ότι υπάρχει συνειδητοποίηση της σημασίας παραγωγής στατιστικών υψηλής ποιότητας εντός των οργανισμών. Ωστόσο, υπάρχουν λίγα στοιχεία που να καταμαρτυρούν την ύπαρξη μιας συστηματικής προσέγγισης για τη διαχείριση και τη διασφάλιση της ποιότητας μέσα σε κάθε Υπουργείο. Για παράδειγμα, η έκδοση μιας ρητής Δέσμευσης για την Ποιότητα δεν αποτελεί μια καθιερωμένη διαδικασία, με εξαίρεση το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) εντός του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Η Επιτροπή διακρίνει ότι ακολουθούνται στην πράξη ορισμένες διαδικασίες για τον έλεγχο της ποιότητας των στατιστικών προϊόντων αλλά αυτές δεν τεκμηριώνονται και δεν δημοσιεύονται συστηματικά. Γενικώς τα θέματα ποιότητας αντιμετωπίζονται αποκλειστικώς εντός των μονάδων που είναι υπεύθυνες για τα στατιστικά προϊόντα· μόνο το Υπουργείο Οικονομικών έχει μια συγκεκριμένη Διεύθυνση που παρέχει, μεταξύ άλλων, μεθοδολογική καθοδήγηση σε άλλες μονάδες του Υπουργείου. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για το προσωπικό οργανώνονται συστηματικά μόνο από το Υπουργείο Οικονομικών, σε μερικές περιπτώσεις από κοινού με την ΕΛΣΤΑΤ. Δεν διατηρούνται συστηματικά σχέσεις με χρήστες των στατιστικών προϊόντων. Μέχρι τώρα, δεν έχει πραγματοποιηθεί έρευνα ικανοποίησης χρηστών σε κανένα Υπουργείο ή στους εποπτευόμενους φορείς τους· η κατάρτιση και δημοσίευση ημερολογίου ανακοινώσεων, μεταδεδομένων και εκθέσεων ποιότητας δεν έχουν καθιερωθεί.

Τα Υπουργεία και οι εποπτευόμενοι φορείς τους φαίνεται να έχουν καλές εργασιακές σχέσεις με την ΕΛΣΤΑΤ. Αυτό είναι μια καλή βάση για τη διευκόλυνση των αναγκαίων βελτιώσεων στη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις σχετικά με την ποιότητα του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές.

Αρχή 5: Στατιστικό απόρρητο

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης και τις συζητήσεις με τους εκπροσώπους των τριών Υπουργείων, φαίνεται ότι υπάρχει επίγνωση της σημασίας, αλλά και των συγκεκριμένων απαιτήσεων, της Αρχής του Στατιστικού Απορρήτου, παρόλο που αυτό δεν ισχύει στον ίδιο βαθμό σε όλες τις περιπτώσεις. Τα Υπουργεία και οι εποπτευόμενοι φορείς τους έχουν θέσει σε ισχύ μέτρα και διαδικασίες — όχι συγκεκριμένα για στατιστικούς σκοπούς — για την προστασία όλων των δεδομένων, που συλλέγονται και επεξεργάζονται, στη βάση των δικών τους αρμοδιοτήτων. Αυτά, για παράδειγμα, περιλαμβάνουν φυσικά, τεχνολογικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία και την ακεραιότητα των δεδομένων. Γενικώς, παράγουν και διαχέουν στατιστικές, βασισμένες μόνο σε ανοιχτά ή ομαδοποιημένα δεδομένα και κανείς από τους ανωτέρω φορείς δεν επιτρέπει την πρόσβαση τρίτων σε εμπιστευτικά δεδομένα, είτε για ερευνητικούς είτε για άλλους σκοπούς.

Η Επιτροπή σημειώνει την απουσία, γενικά, ύπαρξης συγκεκριμένων οδηγιών για την προστασία του στατιστικού απορρήτου, κατά την παραγωγή και διάχυση στατιστικών, όπως και την απουσία πολιτικής στατιστικού απορρήτου, στο βαθμό που τα Υπουργεία συλλέγουν δεδομένα για στατιστικούς σκοπούς. Επιπλέον, το προσωπικό που εμπλέκεται στην παραγωγή στατιστικών δεν υπογράφει Δήλωση Τήρησης Στατιστικού Απορρήτου.

Αρχή 6 – Αμεροληψία και Αντικειμενικότητα

Με βάση την πληροφόρηση των τριών Υπουργείων που παράγουν εθνικές και ευρωπαϊκές στατιστικές, η Επιτροπή έχει την αίσθηση ότι οι πρακτικές τους για τη διάχυση στατιστικών πρέπει να αναπτυχθούν ώστε να επιτύχουν μεγαλύτερη συμμόρφωση με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές. Η Επιτροπή θα επισήμαινε ιδιαίτερα την ανάγκη να διασφαλισθεί ότι: τα σφάλματα που εντοπίζονται σε δημοσιευμένες στατιστικές διορθώνονται το συντομότερο δυνατόν και δημοσιοποιούνται· προαναγγέλλονται οι ημερομηνίες και ώρες δημοσίευσης των στατιστικών στοιχείων· μείζονες αναθεωρήσεις ή αλλαγές σε μεθοδολογίες ανακοινώνονται εκ των προτέρων· και ισότιμη και ταυτόχρονη πρόσβαση σε δημοσιεύσεις στατιστικών στοιχείων διασφαλίζεται για όλους τους χρήστες στατιστικών — συμπεριλαμβανομένων αυτών που χαράσσουν πολιτικές εντός του ιδίου του Υπουργείου.

Παράρτημα 1

Πληροφορίες για τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής

- Gerry O' Hanlon, πρώην Γενικός Διευθυντής (Επικεφαλής) της Ιρλανδικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ορισθείς από τον Ευρωπαϊκό Συμβουλευτικό Φορέα για τη Διακυβέρνηση στον Τομέα της Στατιστικής (ESGAB), Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής
- Δρ. Peter Hackl, πρώην Γενικός Διευθυντής (Επικεφαλής) της Αυστριακής Στατιστικής Υπηρεσίας, ορισθείς από τη Eurostat, Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής
- Heli Jeskanen-Sundstrom, πρώην Γενική Διευθύντρια (Επικεφαλής) της Φινλανδικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ορισθείσα από την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, (ESSC), Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής
- Δρ. Βασίλειος Ζορκάδης, Διευθυντής της Γραμματείας της Ελληνικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ορισθείς από την Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής
- Ιωάννης Χαλικιάς, Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ορισθείς από τη Βουλή των Ελλήνων, Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ορθής Πρακτικής